

2009. november 21. szombat 19:30 Bartók Béla Nemzeti Hangversenyterem

Gyöngyösi Levente: I. szimfónia – ősbemutató

Beethoven: IX. szimfónia

Szabóki Tünde – szoprán • Németh Judit – alt

Cselöczki Tamás – tenor • Kálmán Péter – basszus

Nyíregyházi Cantemus Vegyeskar (karigazgató: Szabó Soma)

Budapesti Akadémiai Kórustársaság (karigazgató: Balassa Ildikó)

MR Énekkar (karigazgató: Somos Csaba) • Budafoki Dohnányi Zenekar

Vezényel: Hollerung Gábor

Gyöngyösi Levente

A Vox Fortissima ez évi első előadásán egy Hollerung Gábor karmester számára írt szimfónia ősbemutatója hangzik fel. „Az I. szimfónia egy személyes vonatkozásokban bővelkedő szerelmi történetet dolgoz fel, amelynek íve egy nagy szerelem születésétől annak elmúlásán át az új szerelem születéséig tart. Az első 3 tétel mindegyike előtt mottóként egy vers áll, amely a tétel bangulatát érzékelteti. A IV. tételben megjelenik az énekhang, itt a mezzoszoprán szólista és a kórus meg is szólaltatja a költeményeket. A műben többek között Kosztolányi, Paul Éluard, Christian Morgenstern, Dsida Jenő, Pilinszky János, Rainer Maria Rilke, József Attila versei szerepelnek.

Az I. tétel a szerelem születését, a találkozás ujjongó, madárcsiviteléses boldogságát jeleníti meg.

A II. tétel az elhagyatottság mély, reménytelen fájdalomt érzékelteti.

A III. tétel egyfajta groteszke „menet a (lelki) vesztőhelyre”: a már-már türbetetlen fájdalom kétségbeesetten tomboló, gonosz dübvé válik, az ember legrosszabb énjét hozva elő.

A IV. tétel képzeletbeli színpadán a főhős igyekszik meggyőzni magát: a fájdalom tompul, elmúlik, már nem is fáj... Egy váratlan, újabb találkozástól az elfelejtettnek vélttel azonban a begyógyulni látszó seb hevesen felszakad; a főhős mélyre zuhan az érzések poklába, ahol démonok és az összeomlás fenyegetik – ám ekkor tündérek emelik föl, és viszik szívét a megtisztulás és az új szerelem felé. A mű e testi-lelki újjászületéssel, boldogsággal ér véget.“ Gyöngyösi Levente

A IX. (d-moll) szimfónia Ludwig van Beethoven utolsó befejezett szimfóniája, a zeneirodalom egyik legnagyobb hatású zeneműve, és egyúttal az első olyan szimfónia, melyben az énekhang is szerephez jut – Schiller: An die Freude (Örömóda) című művének soraival. Kevés egyszerűbb melódiát írtak le a zene története során, és kevésnek volt nagyobb hatása. A szimfónia mérföldkő a zeneirodalomban, mert az Örömóda téma apoteózisá által talán az utolsó olyan zenemű, amelyben az évszázadokon át természetes közösségi katarzist illetve a zenei folyamat teljes értékű megoldását és befejezését élhetjük meg. A XIX. század valamennyi zeneszerzője eme utolsó nagy „befejezés” árnyékában alkotott és próbált meg eljutni az öröm, a megoldás, a felmagasztosulás ehhez hasonló, tökéletes kifejezéséhez.